

Het VN-verdrag handicap in Utrecht

Agenda 'Utrecht voor iedereen toegankelijk'

Gemeente Utrecht

[Utrecht.nl/
vnverdraghandicap](https://utrecht.nl/vnverdraghandicap)

Inhoud

In het kort 3

Het VN-verdrag handicap: ambities en kansen in Utrecht	5
Wat is het VN-verdrag handicap?	6
Van VN-verdrag naar de agenda voor Utrecht	6
Een stevig fundament voor nieuwe acties	7
Het VN-verdrag en een sterke sociale basis	7
Niets over ons zonder ons	8
Onze ambitie: Utrecht voor iedereen toegankelijk	9
1. Sneller en concreet resultaat in de stad	9
2. Samenwerken met de stad	12
3. Niet alleen fysiek, maar ook sociaal toegankelijk	15
De financiën	16
Sturen en verantwoorden	16
 Bijlage 1: Indicatoren	 19
 Bijlage 2: Participatie	 21
 Colofon	 22

In het kort

Utrecht wil een stad zijn waar iedereen mee kan doen en waar we niemand buitensluiten. Een inclusieve stad. Dat betekent dat we toegankelijk moeten zijn voor iedereen. Alle Utrechters, mét en zonder een beperking, moeten alle gebouwen, dienstverlening en openbare ruimte kunnen gebruiken.

Denk bijvoorbeeld aan toegankelijk vervoer, begrijpelijke informatie, en gebouwen, restaurants en winkels waar je gemakkelijk in en uit kunt. Maar ook mogelijkheden om elkaar te ontmoeten of om een baan te vinden moeten voor iedereen toegankelijk zijn (Stadsgesprek over toegankelijkheid – [terugblik](#)). Daar werken we al jaren aan en stond beschreven in Agenda 22. Nu werken we volgens het *VN-verdrag handicap* en gaan we vanzelfsprekend door met het verbeteren van de toegankelijkheid in Utrecht. Sterker nog, onze ambitie is om dit proces te versnellen sámen met onze partners in de stad. Hoe we dat gaan doen, leest u in de ‘Lokale Inclusie Agenda’ voor Utrecht.

Drie kansen voor toegankelijkheid

We doen al heel veel aan de toegankelijkheid van Utrecht, maar er is meer mogelijk en nodig. We pakken drie kansen om van Utrecht een stad te maken die werkelijk voor iedereen is.

- *Sneller concreet resultaat in de stad:* Dat gaan we voor elkaar krijgen met de ambitieuze maatregelen uit het coalitieakkoord, extra geld en een debat of festival.
- *Niet alleen fysiek, maar ook sociaal toegankelijk:* Niet alleen de fysieke toegang tot bijvoorbeeld gebouwen kan beter, maar ook de sociale toegang tot diensten en informatie willen we verbeteren.
- *Samenwerken met de stad:* Voor een toegankelijke stad hebben we bewoners, instellingen en ondernemers nodig. Daarom werken we nog beter samen met de stad.

Als we deze kansen goed benutten, kunnen nog meer mensen gewoon mee doen in Utrecht.

‘Als we deze kansen goed benutten, kunnen nog meer mensen gewoon mee doen in Utrecht.’

Het VN-verdrag handicap: ambities en kansen in Utrecht

Wat is dat nou eigenlijk: *het VN-verdrag handicap*? Wat zijn de ambities die we in Utrecht met het *VN-verdrag handicap* hebben? Wat is de relatie met Wmo, Participatiewet, Jeugdwet en andere plannen die er zijn voor de stad? Hoe is dit plan tot stand gekomen en met wie? Dat vertellen we hierna.

Maar eerst dit: een cruciaal onderdeel van het verdrag én onze Utrechtse werkwijze is dat we samenwerken met bewoners met een beperking. Onder het motto 'niets over ons zonder ons'. Zo hebben we deze agenda samen met mensen met een beperking opgesteld; eerst met het Solgu (Stedelijk overleg lichamelijk gehandicapten Utrecht) en het Platform Volwaardig Burgerschap GGZ en later ook met de Wilg als stem voor bewoners met een verstandelijke beperking. Samen hebben we drie kansen gekozen die we hier toelichten.

Wat is het VN-verdrag handicap?

Eind 2006 hebben de Verenigde Naties het *Verdrag voor de Rechten van Personen met een Handicap* aangenomen. Kortgezegd: het *VN-verdrag handicap*. Hierin staat welke rechten mensen met een beperking hebben. Volgens het *VN-verdrag* moeten ze net zo goed aan de samenleving mee kunnen doen als mensen zonder beperking. En mensen met een beperking hebben het recht om beslissingen te nemen over hun eigen leven. In 2016 heeft het Rijk het *VN-verdrag handicap* bekrachtigd. Dat betekent dat Nederland zijn uiterste best moet doen om ervoor te zorgen dat mensen met een beperking dezelfde kansen en mogelijkheden hebben als mensen zonder beperking.

Van VN-verdrag naar de agenda voor Utrecht

Eén van de verplichtingen van het VN-verdrag is dat gemeenten een Lokale Inclusie Agenda moeten opstellen. Dat is de agenda die u nu leest, waarin staat hoe Utrecht het VN-verdrag in de praktijk brengt. Ook moet de gemeente in de plannen over de Wmo, Participatiewet en Jeugdwet zichtbaar maken hoe we werken aan een inclusieve samenleving.

Utrecht heeft dat gedaan in deze plannen:

- [Samen verder werken aan een zorgzame en toegankelijke stad. Transformatieagenda Meedoen naar Vermogen \(Wmo\)](#)
- [Meewerken aan een vitale stad. Kadernota Participatie en Inkomen](#) (samenvatting) (Participatiewet)
- [Kadernota Zorg voor jeugd](#) en [Uitvoeringsagenda 2018-2019, zorg voor jeugd](#) (Jeugdwet)

Utrecht vult de *Lokale Inclusie Agenda* breder in dan minimaal verplicht is rondom zorg, werk en jeugd. Zo hebben we ook ambities om Utrecht toegankelijker te maken op het gebied van de openbare ruimte, sport, welzijn en publiek-dienstverlening. Deze agenda is van kracht totdat blijkt dat we een andere richting willen geven aan de uitvoering van het verdrag in Utrecht.

Een stevig fundament voor nieuwe acties

Utrecht werkt al sinds 2007 actief aan toegankelijkheid, vooruitlopend op het VN-verdrag *handicap*. Sinds 2012 deden we dat met 'Agenda 22, plan 2012-2018'. Eind 2017 is dit plan geëvalueerd en ook besproken in het [Stads-gesprek over Toegankelijkheid](#). De agenda die u nu leest, is een aanscherping én vervolg op het werk zoals we dat tot nu toe hebben gedaan. We hebben de afgelopen jaren al een stevig fundament gelegd voor een toegankelijke stad. De ambities en kansen in deze agenda komen voort uit:

- Gesprekken met ongeveer 100 bewoners met een beperking in de stad in informele setting;
- Evaluatie Agenda 22. ['t Is geen franje. Toegankelijkheid in Utrecht](#);
- Het Stadsgesprek over Toegankelijkheid, 9 december 2017;
- [Utrecht: ruimte voor iedereen](#), coalitieakkoord GroenLinks, D66, ChristenUnie, 2018-2022. (Zie ook bijlage 2)

Uit in het coalitieakkoord: *'Het is de normaalste zaak van de wereld dat iedereen kan meedoen, zowel in fysiek als sociaal opzicht. En dat de stad en haar voorzieningen voor iedereen toegankelijk zijn en dat alle Utrechters gelijkwaardig worden bejegend. In de praktijk blijken sommige Utrechters echter letterlijk en figuurlijk tegen drempels aan te lopen als ze willen meedoen. Die drempels willen we wegnemen en we werken aan betere fysieke en sociale toegankelijkheid voor iedereen'* (Coalitieakkoord, p 15).

Het VN-verdrag en een sterke sociale basis

Zoals te zien is, heeft het VN-verdrag *handicap* hoge prioriteit voor de gemeente. Het is opgenomen in het coalitieakkoord en het is verwerkt in de plannen van de Wmo, Participatiewet en Jeugdwet. Maar het VN-verdrag sluit ook nauw aan bij de *Visie versterken sociale basis*. Wat houdt dat in?

Sinds 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor het organiseren van zorg en ondersteuning dichtbij de bewoners via de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

'Alle Utrechters worden gelijkwaardig bejegend.'

Deze verantwoordelijkheid verschoof van het rijk naar de gemeenten, ook wel transformatie genoemd. Goede zorg én een sterke sociale basis zijn de pijlers van deze transformatie. Om dat te realiseren zijn buurtteams gevormd en stevig in de wijken neergezet. Ook heeft Utrecht met andere regiogemeenten een regionaal plan ontwikkeld voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Daarnaast zetten we in op het versterken van de sociale basis. De sociale basis bestaat uit wat bewoners zelf met en voor elkaar doen en de meer professionele, georganiseerde sociale basisvoorzieningen (visie versterken sociale basis (Wmo), 2018). We willen bereiken dat de zorgprofessionals beter aansluiten bij de sociale basis en de leefwereld van bewoners. Ook is een goede samenwerking in de buurt tussen formele en informele zorg belangrijk.

Op 23 januari 2018 hebben wij de *Visie versterken van de sociale basis (Wmo)* vastgesteld. In die visie beschrijven we hoe een sterke sociale basis bijdraagt aan 'de beweging naar voren': alle Utrechters kunnen mee doen en zo lang mogelijk zelfstandig thuis wonen. Voor het versterken van de sociale basis werken we volgens onze leidende principes:

- leefwereld staat centraal
- doen wat nodig is
- streven naar eenvoud
- samen verantwoordelijk

Deze agenda maakt onderdeel uit van de *Visie versterken sociale basis* én is er aanvullend op. In de *Visie versterken sociale basis* beperkten we ons immers tot de Wmo, terwijl dit plan ook gaat over voorzieningen buiten de Wmo, zoals de openbare ruimte, publieksdienstverlening, gebouwen en wonen.

'Alle Utrechters kunnen mee doen en zo lang mogelijk zelfstandig thuis wonen.'

Niets over ons zonder ons

'Niets over ons zonder ons' is het uitgangspunt van het *VN-verdrag handicap*. Utrecht betreft mensen met een beperking bij het maken en uitvoeren van plannen. We faciliteren organisaties die een stem geven aan bewoners die niet altijd even gemakkelijk zelf meepraten. Deze agenda is dan ook een coproductie van de gemeente en partners die zich hard maken voor toegankelijkheid. Wij werken veel samen met het Solgu, de organisatie voor mensen met een lichamelijke beperking of chronische ziekte. Ook werken we samen met het Cosbo, de belangenbehartiger voor ouderen. Het Solgu doet de belangenbehartiging op het gebied van fysieke toegankelijkheid voor bewoners met een beperking en ook voor ouderen. Daarnaast werken we steeds meer samen met het Platform Volwaardig Burgerschap GGZ, de organisatie voor mensen met een psychische kwetsbaarheid. Voor deze doelgroep werken we ook samen met het panel Meetellen.

Begin 2019 hebben we De Wilg bereid gevonden om de stem van bewoners met een verstandelijke beperking te laten horen. Door de samenwerking met De Wilg en het platform krijgt vooral het begrip 'sociale toegankelijkheid' steeds beter invulling.

Hoewel we deze doelgroepen noemen, realiseren we ons dat mensen met een beperking allemaal anders zijn; jong, oud, met een migratieachtergrond, man of vrouw, of met zeer uiteenlopende opleidingsniveaus. Ook ouderen verdienen onze aandacht. Immers: ouderdom komt met gebreken en naarmate we ouder worden nemen onze fysieke en mentale vermogens vaak af. Ook voor dementerenden en hun mantelzorgers willen we een toegankelijke stad zijn. Het verdrag vraagt om specifieke aandacht voor vrouwen omdat hun situatie extra kwetsbaar is. In Utrecht zijn hierover nooit signalen geweest. Mochten die wel komen, dan geven wij invulling aan onze verplichting.

Kortom, wij werken voor en met alle bewoners met een fysieke, verstandelijke of psychische beperking aan een stad voor iedereen.

Om te weten wat bewoners met een beperking tegen komen in hun leven blijven we in gesprek met bewoners met een beperking. Daarvoor werken we dus samen met de belangenorganisaties. Ook kleinschalige en informele bijeenkomsten zijn een goede manier om bij de leefwereld aan te sluiten. We willen aansluiten bij de praktijk van het dagelijks leven van mensen, zodat iedere bewoner kan wonen, werken,

spelen, sporten, recreëren en leren. Immers wat heb je aan een toegankelijke bushalte als je er niet kunt komen? Of wat heb je aan een mooie toegankelijke woning, als je er de ondersteuning niet ontvangt die je nodig hebt?

Een voorbeeld: Waar moet ik parkeren?

Bij de ontwikkeling van nieuw parkeerbeleid hebben we De Wilg gevraagd om mee te denken. Hoe kunnen wij bewoners die misschien alles niet zo makkelijk of snel begrijpen het beste bereiken?

Onze ambitie: Utrecht voor iedereen toegankelijk

Zoals gezegd, we maken serieus werk van een nog betere toegankelijkheid van de stad. Daarom hebben we goed gekeken welke kansen er liggen om dat voor elkaar te krijgen. Uit de evaluatie, het stadsgesprek en de gesprekken met bewoners en organisaties zijn drie kansen naar voren gekomen. Deze kansen lichten we hieronder toe.

1. Sneller en concreet resultaat in de stad

Bewoners ervaren ondanks onze inspanningen nog regelmatig letterlijke en figuurlijke drempels. Zij uitten hun ongeduld over voortgang en tempo. Ook blijkt het bereiken van resultaten (te) veel tijd te kosten. Wij onderkennen dit en zetten daarom in op het boeken van snelle en concrete resultaten. Resultaten die te zien zijn, te tellen en aan te wijzen zijn, zodat we alle bewoners van de stad ook bewust kunnen maken van het belang van toegankelijkheid.

10

10

Sneller concreet resultaat

Een voorbeeld: de toegankelijkheid van 25 gebouwen verbeteren

Het verbeteren van de toegankelijkheid van ons bestaand vastgoed is nog een lange weg. Ongeveer 19% van ons eigen bestaande vastgoed is op dit moment ontoegankelijk en 29% is beperkt toegankelijk. Op gebruikelijke vervangingsmomenten, bijvoorbeeld als de entree of sanitaire ruimtes worden opgeknapt, verbeteren we tegelijkertijd als dat mogelijk is ook de toegankelijkheid. Dat doen we binnen de huidige financiële kaders. Op deze manier kunnen we de komende jaren de [toegankelijkheid van 25 gemeentelijke gebouwen verbeteren](#). Hierbij werken we samen met het Solgu.

Om sneller en concrete resultaten te behalen én om partijen in de stad uit te dagen stelt de gemeente gedurende vier jaar extra geld beschikbaar. Jaarlijks is een bedrag van 275.000 euro beschikbaar. Dit budget is opgenomen in het coalitieakkoord. Dit geld is bedoeld om (acute) praktische knelpunten in de fysieke en sociale toegankelijkheid van gelegenheden op te lossen. Tot 70% van het geld besteden we aan de *Subsidie voor de toegankelijkheid van ondernemingen en organisaties* (zie hierna bij samenwerken met de stad). Minstens 30% gebruiken we voor werk dat de gemeente uitvoert in de openbare ruimte. Met dit geld lossen we – in overleg met het Solgu- grotere knelpunten van de Slimmelden app op.

Een voorbeeld: gebruik van Teletolk

Utrecht maakt gebruik van de Teletolk. Via de Teletolk kunnen doven, slechthorenden en mensen met een spraakbeperking op een eenvoudige manier in contact komen met het Klantcontactcentrum van de gemeente Utrecht. Met een simpele druk op de knop op de contactpagina van www.utrecht.nl kan iemand kiezen of hij/zij het gesprek wil laten bemiddelen in tekst of beeld. Bij de tekstbemiddelingsdienst worden de gesproken woorden omgezet in tekst. Bij de beeldbemiddelingsdienst zitten tolken gebarentaal klaar om de gesproken taal om te zetten naar gebarentaal, en andersom.

'Doven, slechthorenden en mensen met een spraakbeperking kunnen op eenvoudige manier in contact komen met de gemeente.'

2. Samenwerken met de stad

Verbeteren van de toegankelijkheid is een belangrijke opgave voor de gemeente. Binnen alle programma's werken we aan het verbeteren van de toegankelijkheid, elk programma heeft daarin een eigen verantwoordelijkheid. Op het geheel sturen we integraal, gezamenlijk vanuit het ruimtelijk en het sociaal domein. Daarnaast werken we samen met de stad want maar we kunnen dat niet alleen. Voorheen lag het accent op onze eigen organisatie en verantwoordelijkheden. In de evaluatie hebben we geconcludeerd dat meer samenwerking met partners in de stad nodig is om de stad toegankelijk te maken. Partners kunnen bedrijven, (zorg)instellingen, scholen en bewoners zijn. Samenwerken is onze kans.

We stellen de *Subsidie voor de toegankelijkheid van ondernemingen en organisaties* beschikbaar. Met deze subsidie dagen we partijen in de stad uit om samen te werken. Denk aan een café, restaurant, winkel, sportschool, ontmoetingscentrum, rondvaartboot, huisartsenpraktijk, gezondheidscentrum, bank, camping, school, hotel, een museum, theater of een festival. Ondernemers en organisaties zien zelf vaak heel goed hoe zij bewoners met een beperking nog meer welkom kunnen heten. Ze hebben ideeën over hun dienstverlening, informatievoorziening, bejegening en over hun gebouw. Met de subsidie willen we ondernemers en organisaties in de stad versneld laten werken aan toegankelijkheid. Voorwaarde voor de subsidie is dat de subsidieontvanger op verschillende manieren communiceert over de verbeteringen op het gebied van toegankelijkheid: richting klanten, bewoners, burens en opdrachtgevers. Hiermee geeft het geld tegelijkertijd een krachtige impuls aan positieve beeldvorming en bekendheid over toegankelijkheid

en bewoners met een beperking. Het verhaal over fysieke én sociale toegankelijkheid wordt op deze manier door velen op veel verschillende manieren en via allerlei kanalen verteld. Ondernemingen en organisaties kunnen drie maal per jaar een aanvraag indienen. Het geld dat na de derde ronde van een jaar nog over is, wordt besteed aan de openbare ruimte.

Samenwerken met (horeca) ondernemers en instellingen
Een specifiek voorbeeld van ondernemers waar we graag mee samen willen werken, zijn de horecaondernemers. Met de *Subsidie voor de toegankelijkheid van ondernemingen en organisaties* kunnen wij hen financieel stimuleren om te werken aan toegankelijkheid. De ervaringen met de horeca gebruiken we voor de samenwerking met andere partijen in de stad. Dat doen we samen met Utrecht Marketing en ook met Koninklijke Horeca Nederland/Utrecht. Wij vragen (horeca) bedrijven die werken aan toegankelijkheid om daarover te vertellen richting de stad en andere partijen. Zo wordt het gesprek over toegankelijkheid concreter en breder gedragen.

Een voorbeeld : Bijzonder gastvrij

We werken samen met Koninklijke Horeca Nederland/Utrecht om de horecaondernemers in Utrecht te stimuleren om bijzonder gastvrij te zijn. We verspreiden een boekje met tips [Toegankelijkheid op de Kaart](#). Verder kunnen horecaondernemers zich laten inspireren met verhalen van gasten met een beperking in vele korte [filmpjes](#).

Ook stellen we een plan op voor samenwerking met ondernemers in de detailhandel. Voor bewoners met een beperking kan het juist belangrijk zijn dat er voldoende detailhandel in de stad en wijken is. Tegelijkertijd kan voor de detailhandel toegankelijkheid juist een commercieel voordeel opleveren. Naast de horeca en detailhandel onderzoeken we of een samenwerkingsovereenkomst met bijvoorbeeld instellingen voor het hoger onderwijs nuttig is en onderzoeken de samenwerkingsmogelijkheden met andere grote organisaties zoals NS.

We stimuleren instellingen en ondernemers ook om te werken aan toegankelijkheid met de Utrechtse [Toegankelijkheidsprijs](#). Jaarlijks reikt de wethouder deze prijs uit.

In de [Woonvisie](#) hebben wij toegankelijkheid opgenomen als een kwaliteitskenmerk van woningen. Ons verhaal richting woningbouwcorporaties, bouwers, projectontwikkelaars is duidelijk en enthousiast: onze stad moet ruimte bieden aan iedereen. Wij vertellen dit verhaal in de wetenschap dat wij rolstoelbezoekbare of rolstoelbewoonbare woningen (nog) niet wettelijk kunnen afdwingen. Maar we maken ons er wel hard voor.

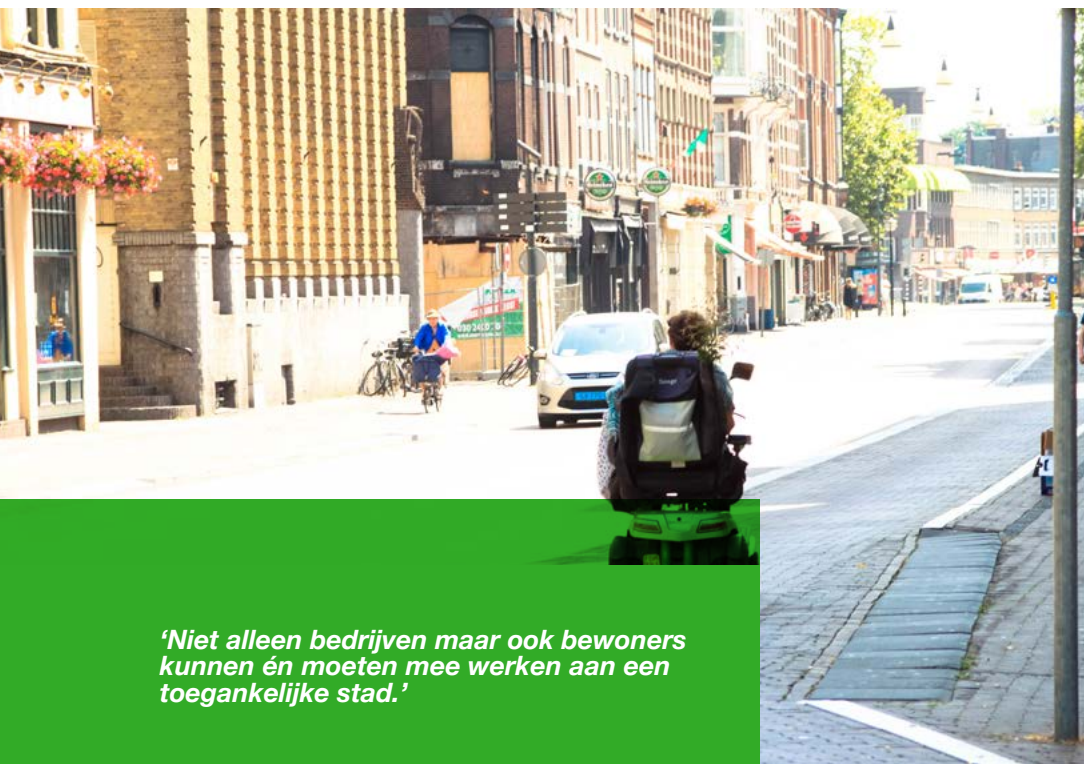
Bewoners betrekken

Niet alleen bedrijven maar ook bewoners kunnen én moeten mee werken aan een toegankelijke stad. Daarom hebben we bijvoorbeeld in de Schildersbuurt een pilot uitgevoerd. Het project heet [Houd de stoep vrij](#). We hebben verkend op welke manier we het beste een beroep kunnen doen op bewoners (en ondernemers) om rekening te houden met bewoners die een lichamelijke beperking hebben. Wij vragen daarin ook aan bewoners met een beperking om ambassadeurs voor toegankelijkheid te worden. De ervaringen uit de Schildersbuurt passen we ook elders in de stad toe, zoals in Leidsche Rijn.

Samenwerking buiten de stad

Samenwerken doen we niet alleen in de stad, met bedrijven, organisaties en bewoners. Zo werken we buiten Utrecht ook samen met:

- 25 Nederlandse gemeenten in het VNG koploperprogramma over het *VN-verdrag handicap*, samen met het Solgu
- de grote steden Rotterdam, Amsterdam en Den Haag
- de regio; hier stimuleren we kleinere gemeenten om ook te werken aan een inclusieve samenleving. Dit doen we samen met Art.1 Midden Nederland en met het Solgu.

'Niet alleen bedrijven maar ook bewoners kunnen én moeten mee werken aan een toegankelijke stad.'

Samenwerken met de stad

3. Niet alleen fysiek, maar ook sociaal toegankelijk

Bewoners met een beperking moeten zich welkom voelen, net als iedereen worden bejegend, niet worden aangestaard en de gelegenheid krijgen om op hun eigen manier te vertellen wat zij willen zeggen. Voor bewoners met een psychische kwetsbaarheid of verstandelijke beperking zijn niet in de eerste plaats fysieke maatregelen belangrijk. De figuurlijke drempels verlagen naar bijvoorbeeld werk, daginvulling, een woning, sociale contacten en begrijpelijke informatie is dan juist belangrijker. In de verschillende (evaluatie)gesprekken bleek dat er aan fysieke toegankelijkheid al veel gebeurt, maar dat sociale toegankelijkheid soms is ondergesneeuwd. Wij zien het daarom als een kans om meer te doen aan sociale toegankelijkheid en zetten in dat kader onder andere in op publieksdienstverlening (zie kader), netwerken in de wijk, sport en ontmoeting.

Een voorbeeld: Servicepunt in het Stads kantoor

Het Servicepunt in het Stads kantoor is een plek waar bewoners die niet de juiste ingang vinden bij de overheid of niet via onze reguliere kanalen hun weg vinden, terecht kunnen voor hulp. Dit kan juist ook voor bewoners met een beperking handig zijn. Het Servicepunt heeft als hoofddoel om bewoners met een vraag op een warme manier te begeleiden. SVB, DUO en de Belastingdienst gaan ook deel nemen aan het Servicepunt. Vragen over AOW, kinderbijslag, nabestaandenwet, PGB of studiefinanciering kunnen ook gesteld worden in het Servicepunt.

Een voorbeeld: Welkom in je wijk

Het [Draaiboek: Welkom in je wijk](#) beschrijft hoe de gemeente en organisaties zoals woningbouwcorporaties en buurtteams stigma bij bewoners én professionals kunnen bestrijden. Wij bepleiten bij onze partners dit draaiboek te gebruiken.

Een voorbeeld: Inclusief sporten

Sporten is belangrijk voor mensen zonder én met een beperking; het draagt bij aan gezondheid en sociale contacten. Inclusief sporten en bewegen is daarom een thema in het [Utrechts Sportakkoord](#). We ondersteunen sportaanbieders met aangepast sportaanbod met subsidie. Bij nieuwbouw en grootschalige verbouw van gemeentelijke sportaccommodaties zorgen we dat de accommodatie toegankelijk wordt. Verder zet ook SportUtrecht flink in op aangepast sporten met consultants aangepast sporten, de sportclubadviseur aangepast sporten en de beweegmakelaar speciaal onderwijs en sport. Op [Sportstad-utrecht](#) staat al het aangepast sport- en beweegaanbod; momenteel bijna 80 aanbieders! Tot slot: het netwerk Sport op Maat ontwikkelt sportaanbod, ontplooit activiteiten, neemt drempels tot sporten en bewegen weg, en promoot sport- en beweegaanbod onder mensen met een beperking.

De financiën

Het werk dat wij doen om de stad toegankelijk te maken voor iedereen wordt in principe uitgevoerd binnen de bestaande budgetten. Soms willen we op onderdelen een hoger tempo dan via het reguliere werk mogelijk is. In die gevallen maken we bij de voorjaarsnota een integrale afweging.

Vanuit het coalitieakkoord 'Utrecht: ruimte voor iedereen' is er gedurende vier jaar jaarlijks 275.000 euro beschikbaar om sneller concrete resultaten te behalen én om samenwerking met partijen in de stad uit te dagen, het *flexibel budget voor toegankelijkheid*. Tot 70% van dit geld besteden we aan subsidie, met de beleidsregel *Subsidie voor de toegankelijkheid van ondernemingen en organisaties*. Het college evalueert jaarlijks de beleidsregel zodat we zicht hebben op de effecten die we ermee bereiken. De evaluaties kunnen leiden tot aanpassing van de beleidsregel. Minstens 30% van het flexibel budget voor toegankelijkheid gebruiken we voor het werk dat de gemeente uitvoert in de openbare ruimte. Met dit geld lossen we- in overleg met het Solgu- grotere knelpunten uit de Slimmelden app op.

Een voorbeeld: het eigen vastgoed sneller toegankelijk?

De toegankelijkheid van ons eigen bestaande vastgoed pakken we op bij gebruikelijke vervangingswerkzaamheden. Over het algemeen vervangen we gebouw onderdelen na 20 jaar. Op deze manier hebben we nog een lange weg te gaan. Het is onze ambitie om ook onze bestaande gebouwen sneller toegankelijk te maken. Denk bij bestaande gebouwen bijvoorbeeld aan onze eigen gebouwen die bij verkiezingen als stemlokaal worden ingezet en onze sportaccommodaties. Iets vervangen wat nog niet is versleten is 'kapitaalvernietiging'. Daarom is hier extra geld voor nodig. Bij de voorjaarsnota 2020 maken we een afweging voor het versneld toegankelijk maken van stemlokalen in gemeentelijk vastgoed en andere publieksgebouwen van de gemeente. Ook bepalen we dan wat dat mag kosten.

Sturen en verantwoorden

Om de doelen uit deze inclusieagenda te behalen, moeten we in de gaten houden of alles loopt zoals gepland. Dat noemen we ook wel 'monitoren'. Om te kunnen monitoren gebruiken we 'De Utrechtse manier van sturen en verantwoorden'.

Deze manier van monitoren betekent:

- een beweging creëren waarbij we stap voor stap met onze partners voortgaan;
- werken vanuit de visie en leidende principes, bijbehorende kaders en doorlopend kwantitatieve en kwalitatieve informatie verzamelen;

'We ondersteunen sportaanbieders met aangepast sportaanbod met subsidie.'

- samen met onze partners in de stad en de raad betekenis geven aan de informatie;
- op basis hiervan leren en bijsturen.

Met deze cyclische werkwijze blijven we onszelf continue checken en verbeteren. Dit is belangrijk om de vele ambities 'Utrecht voor iedereen toegankelijk' te realiseren. We kennen onze doelen, we definiëren de acties, maar we zullen voortdurend moeten blijven kijken wat er gebeurt en waartoe de acties leiden.

We hebben informatie nodig om te kunnen monitoren. Dat doen we onder andere op basis van een aantal indicatoren; dat zijn meetbare begrippen die een aanwijzing geven over hoe het gaat met de toegankelijkheid. Deze indicatoren zijn vastgelegd in de [Eerste Bestuursrapportage 2017](#) (p 68-69), naar aanleiding van de unaniem door de raad aangenomen [Motie 94](#) 'Toegankelijkheid moet ook gemeten worden'. Voorbeelden van indicatoren zijn het percentage begrijpelijke brieven, het aantal gebouwen op wheelmap.org/toegankelijk-utrecht.nl of het aantal banen voor mensen met een beperking. De gemeente werkt binnen diverse programma's die aangeven wat de gemeente wil bereiken, wat we daarvoor gaan doen en wat dit gaat kosten. Verschillende programma's maken met een eigen indicator zichtbaar wat het resultaat is van het werken aan toegankelijkheid. De toelichting per indicator staat in de [bijlage](#). Over de indicatoren rapporteren we jaarlijks in de Programmabegroting ter verantwoording naar de gemeenteraad en de inwoners van Utrecht.

Naast de rapportage over de indicatoren (die de resultaten van onze inspanningen laat zien) doen we nog meer. We organiseren samen met samenwerkingspartners jaarlijks een festival of debat over de uitvoering van het *VN-verdrag handicap* in Utrecht om er zo voor te zorgen dat toegankelijkheid hoog op de agenda blijft staan. Dit evenement is bedoeld voor bewoners, organisaties van bewoners met een beperking, ondernemers, college en raad. Dit festival of debat is een evaluatiemoment waarop wij een betekenisvol gesprek voeren over de voortgang van de uitvoering van het *VN-verdrag handicap* in Utrecht. Wij organiseren het festival of debat op of rond de Internationale Dag van mensen met een beperking (3 december). Tevens stellen we jaarlijks samen met de belangenorganisaties voor mensen met een beperking een compacte rapportage op over hoe het gaat met de uitvoering van de Utrechtse agenda voor het *VN-verdrag handicap*. Dit proces kan mogelijk leiden tot het aanpassen van onze inzet of tot financiële consequenties. Daar zullen we dan voorstellen voor doen.

We informeren de raad jaarlijks op hoofdlijnen over de voortgang met een raadsbrief.

Sociale toegankelijkheid

Bijlage 1: Indicatoren

Indicatoren in de programmabegroting

Programma	Indicator	Nul-meting	Realisatie	Prognose 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022
Bewoners en bestuur	Realisatie Webrichtlijnen	-	24/38	47/51	36/38	36/38	36/38
Stedelijke ontwikkeling	Toegankelijke openbare ruimte. Komt een nieuwe indicator voor	-	-	-	-	-	-
Werk en inkomen	Percentage begrijpelijke brieven	Vervallen	-	-	-	-	-
Werk en inkomen	Realisatie aantal Wsw dienstbetrekkingen voor mensen met een arbeidsbeperking en een Wsw indicatie. Sinds 1 januari 2015 is instroom niet langer mogelijk.	-	-	-	-	-	-
Maatschappelijke Ontwikkeling	Percentage Utrechters met een beperking dat aangeeft weinig tot geen problemen te ervaren met meedoen	-	65%	67%	67%	70%	70%
Maatschappelijke Ontwikkeling	Aantal gebouwen op toegankelijkutrecht.nl	-	1250	2100	-	-	-
Maatschappelijke Ontwikkeling	Percentage gemeentelijke voorzieningen dat fysiek niet toegankelijk is	-	19%	18%	18%	-	-

Programma	Indicator	Nul-meting	Realisatie	Prognose 2019	Prognose 2020	Prognose 2021	Prognose 2022
Maatschappelijke Ontwikkeling	Percentage Utrechters dat moeite heeft met digitale aanvragen bij organisaties	-	-	26%	26%	25%	24%
Cultuur	Percentage gesubsidieerde culturele instellingen met informatie over toegankelijkheid op de eigen website	-	44%	60%	75%	100%	100%
Sport	Sportdeelname volwassenen met een beperking (>16 jaar) 40x per jaar	Niet opgenomen	-	-	-	-	-

Indicatoren in de dashboardbrief Werk en Inkomen

Elk kwartaal wordt de gemeenteraad geïnformeerd via de dashboardbrief Werk en Inkomen. Daarin staan deze indicatoren:

1. Aantal gerealiseerde banen Banenafpraak (in de gehele arbeidsmarktregio)
2. Aantal mensen werkzaam met loonkostensubsidie
3. Aantal mensen geplaatst op een beschutte werkplek

Bijlage 2: Participatie

Voor de evaluatie: 't Is geen franje. Toegankelijkheid in Utrecht.

- Gesprek met het Solgu en Cosbo
- Gesprek met meer dan 100 bewoners met een beperking op zogenaamd 'natuurlijke vindplaatsen'
- Meer dan 50 ambtenaren

Stadsgesprek Toegankelijkheid op 9 december 2017.

We hebben het stadsgesprek samen met het Solgu georganiseerd.

Vanaf begin 2018 hebben we gezamenlijk de agenda en het uitvoeringsprogramma ontwikkeld met:

- het Solgu
- het Platform Volwaardig Burgerschap GGz

Sinds het voorjaar 2019 is De Wilg de stem in Utrecht voor bewoners met een verstandelijke beperking. Zij hebben sindsdien ook meegedacht over deze agenda.

De resultaten van het Stadsgesprek toegankelijkheid hebben we teruggekoppeld aan bewoners op 29 mei 2018. Deze bijeenkomst hebben we samen met het Solgu georganiseerd.

De coördinerend wethouder Maarten van Ooijen heeft een gesprek gehad over de concept agenda op 25 september 2019 met:

- het Solgu
- het Platform Volwaardig Burgerschap GGz
- De Wilg

Colofon

Gemeente Utrecht
December 2019

Vormgeving
Delta3

Fotografie
Beeldbank Utrecht
Delta3

Team
Samenleving en Sport
Maatschappelijke Ontwikkeling
Gemeente Utrecht
toegankelijk@utrecht.nl